

PROGRAM Tverrfaglig fagdag TRASS ELLER TRAUMER?

09-10

Kva kan utviklingstraumer og livsbelastningar gjera med barn/unge?

- Øvelse og pause

10.30

Trass eller traumer? Trygge voksne med traumeforståing.

Kva treng barna?

- Refleksjonsøvelse i lita gruppe

12 Lunch

12.30 Tverrfagleg samarbeid som døråpner inn til barn/unge med sterke reaksjonar og uttrykk.

- Øvelse og refleksjon

Kva treng barna av tenestene/hjelparane?

14.30 Slutt

TRASS ELLER TRAUMER?

DEL 1.

Kva kan utviklingstraumer og livsbelastningar gjera med barn/unge?

Tverrfagleg fagdag i Sogndal 12.mars 2024

Julie Andreassen, spesialpedagog

Beate Gauden, spesialpedagog

RVTS Vest

**KORLEIS ER DET Å VERA BARNET INGEN
FORSTÅR?**

**KORLEIS ER DET Å VERA UNDOMEN
ALLE FRYKTER?**

Har me lukkast med irettesetting?

Då møter me gjerne ungdomen med tradisjonell grensesetjing sjølv om det ikkje hjelper, fordi det er det mest intuitive å gjera.

Kor kjem eleven sine reaksjonar frå?

Den verste feilen me kan gjera er å berre ta for gitt at fungeringa til eleven skuldast noko medfødt eller ikkje har noko med traumebelastningar å gjera.

HEINE STEINKOPF, RVTS SØR

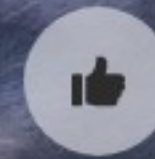
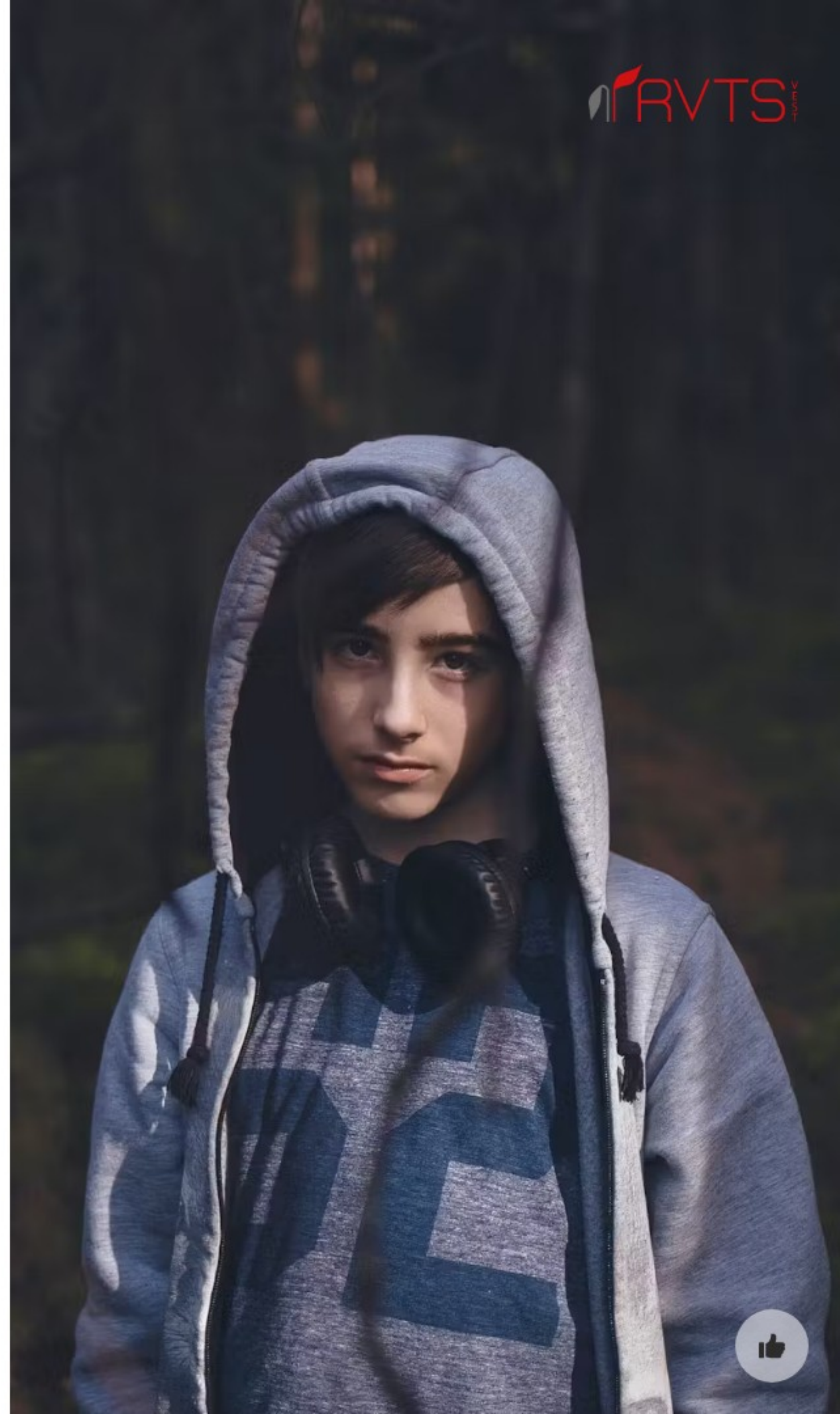
Å tru på det du held på med

Ei teoretisk ramme som du trur på i det daglige arbeidet, som du kan støtta deg på når du blir usikker, og som gir meining til din daglege praksis

UTVIKLINGSTRAUMER

FAGLIG FUNDAMENT

Kva er eit traume?

Innen traumepsykologi snakkar me om eit psykologisk sjokk, ein påført skade på psyken vår, ein ytre belastning som psyken vår ikkje klarer å stå imot.

Dei enkeltstående traumene.

Voldsomme og skremmende hendelser som kan ramme oss alle sjølv om me ellers har det trygt og godt i livet.

Blind vold/overfall, alvorlege ulykker eller brå/uventa dødsfall.

Dei komplekse traumene

Dei voldsomme belastningane som pågår over tid, som gjentar seg og som grip inn i heile liva våre,

Relasjonstraumer,
barndomstraumer,
krigstraumer,

Å leve med voldelig foreldre, bli utsatt for tortur, bli mobba over tid eller å bu i ei krigssone der det skjer dramatiske og skremmande ting heile tida

UTVIKLINGSTRAUMER

Når barn blir utsett for komplekse traumer gjennom oppveksten, mens dei er under utvikling.

Å bli utsett for vold eller overgrep av dei næraste omsorgspersonane, i den relasjonen som skulle representert det tryggaste.

Utviklingstraumer kan få særlig alvorlige konsekvensar.

Ein av dei største truslane mot folkehelsa.

Når traumene skjer i barndomen

Å bli utsett for slike belastninger når barn er i utvikling, når grunnlaget skal leggest, når heile nervesystemet er under utforming, det vil fort få konsekvensar som føl dei livet ut.

Det vil prega korleis ein meistrar livet etter at ein har blitt vaksen.

Å BLI PÅFØRT SKREMMANDE OPPLEVINGAR

Å veksa opp i ein heim prega av for eksempel rus og vold, innebær mykje meir enn bli påført skremmande hendingar.

FRÅVÆR AV VIKTIGE ERFARINGAR

Skaden skjer i kombinasjon med FRÅVÆR av viktige erfaringer barn treng for si utvikling. F.eks omsorgserfaringar, relasjonserfaringar og evne til trygg utforsking.

For mykje av det vonde og for lite av det gode.

Det er først når ein tar i betraktning det barnet ikkje får, det dei misser, at det blir mulig å forklara kvifor konsekvensane kan bli så omgripande.

IKKJE TRASS!

men traumer

JULIE

Use this paragraph to explain something in detail. Leverage agile frameworks to provide a robust synopsis for high level overviews. Iterative approaches to corporate strategy foster collaborative thinking to further the overall value proposition.

Det betyr mykje kortid i livet belastningane skjer.

For en treåring som blir utsett for vold av foreldre, vil utviklingskurva kunne spore av på en heilt annan måte enn for ein tenåring som bli utsett for det same.

Dette er grunnen til at konsekvensane av traumer må forståast i et utviklingsperspektiv.

Det er sjelden nok å berre retta fokus mot det traumatiske som har skjedd.

Det er minst like viktig å forsterka dei utviklande faktorane.

DIAGNOSAR?

Mange som har ein utviklingstraumehistorie vil kunne ha symptom på diagnosen posttraumatisk stress (PTSD), som ofte er ein usynlig tilstand for dei rundt.

Dei gjenopplever hendingar, unngår ting som vekker vonde minner, blir fort trigga av traumeminner, dei kan bli mistruiske og vaktssomme og få voldsomme reaksjoner av triggere me andre ikkje ser eller forstår.

Diagnosar kan skjula den eigentlege årsaka, nemleg utviklingstraumene.

Den viktige trygge voksne - nøkkelkompetanse

Det som er viktig, er å møta barn på riktig måte, med trygg relasjon og reguleringsstøtte, og gjere det me kan for at dei ikkje blir verande i sterkt skadelege omsorgssituasjonar.

Den einaste sikre kjelda til informasjon om kva som skjer i barn og unge sine liv er det dei sjølve som kan fortelja oss.

Å kunne snakka med barn og unge på ein måte som gjer at dei får tillit til deg, på ein sånn måte at dei føler seg trygge nok til å fortelja.

Trygge voksne også når det stormer

For at elevane skal få denne tryggheten, trengs det at me bygger den, også når deira reaksjoner er voldsomme.

KVA TRENG BARN MED TRAUMER FRÅ DEG?

**At du står trygt i «kampen» utan å sloss
At du møter URO med RO**

*«Me treng at du forstår. Møt oss med varme. Vis at du er glad i meg og at du bryr deg.
Fortell at eg er modig visst eg tør å fortelja om det som er vanskeleg» .*

Kan kunnskap om traumer gjera oss tryggare i kommunikasjon med elevar som utfordrar?

NYTTIG FOR ALLE BARN

Innsatsen med traumeforståelse for traumatiserte barn og unge er nyttig for alle barn, fordi alle barn vil ha utbytte av at me jobbar for å forsterke beskyttande faktorar.

Det er meir kritisk viktig for dei barna og unge som har ei historie av traumatiske belastningar.

Kunnskapsgrunnlag

- Nordanger, Dag. Braarud, Hanne Cecilie. Utviklingstraumer. Fagbokforlaget 2017
- Ablon, S.J. og Pollastri, A.R. 2018. The School discipline Fix: Changing behavior Using the Collaborative problem Solving Approach. (WW Norton & Co).
- Bath, H. 2015. The Three Pillars of TraumaWise Care: healing in the Other 23 Hours. Reclaiming children and youth, 23(4). www.traumebevisst.no
- Barneombudet. 2020. "De tror vi er shit kids". Rapport om barn som bor på barnevernsinstitusjon. www.barneombudet.no
- Brandtzæg, IV., Bjørknes, R., Breivik, K. & Åstrøm, A.N. 2019. Se eleven innenfra: Trygge barn i en mentaliserende skole.

www.utdanningsforskning.no